

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry LAUSUNTO
PL 510
00101 Helsinki

6.10.2022

EDUSKUNTA
Maatalousjaosto

Viite: Lausuntopyyntö HE 154/2022 vp

ASIA: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLA VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2023, MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA (PL 30)

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua valtion talousarviosta vuodelle 2023 sekä maatalouden kannattavuudesta, maataloustulosta, kannattavuuden parantamisesta ja Venäjän aloittaman hyökkäyssodan vaikutuksista Suomen maataloustuotteiden markkinoihin ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

MTK olettaa yleisellä tasolla, huoltovarmuuspaketista huolimatta, maatalouden kannattavuuden edelleen heikentyvän ja maataloustulon laskevan vuonna 2022 verrattuna vuoteen 2021 verrattuna. Vuoteen 2020 verrattuna arvioimme maataloustulon laskevan noin 300 milj. euroa, jos panoskäyttö ja tuotantomäärät kotieläintuotannossa eivät muutu. Tällöin keskeisten muuttuvien kustannusten erät, lannoitteet, polttoaineet, sähkö ja ostorehut nousevat vuositasolla yhteensä noin miljardilla eurolla. Vastaavasti tuottajahinnat nousisivat noin 500 milj. eurolla, jonka lisäksi huoltovarmuuspaketin tulovaikutus on noin 200 milj. euroa. Tältä osin arvioimme maataloustulon muutoksesta on lähellä Luonnonvarakeskuksen arviota kyseisten vuosien maataloustulon muutoksesta.

Toimialan sisällä kannattavuudessa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Monen vaikean vuoden jälkeen viljanviljelyn kannattavuus on kuluvana vuonna todennäköisesti paras kuluvan vuosituhannen aikana. Tämä ei kuitenkaan riitä paikkaamaan vaikeiden vuosien synnyttämää vajetta tilojen taloudessa. Vuosi 2023 näyttää laskussa olevien viljan hintojen ja nousussa olevien lannoite- ja polttoainekustannusten perusteella taas vaikealta. Kotieläintuotanto kärsii rehukustannuksen voimakkaasta noususta, jota on ollut vaikea siirtää tuottajahintaan. Yleisesti ottaen tältä osin vaikein tilanne lienee lihantuotannossa, mutta myös maidontuotannossa on ollut samoja haasteita. Sähkön hinnan voimakas nousu lisää kustannuksia erityisesti sika- ja maitoketjuissa. Edellä mainittujen kustannuserien osalta kustannusinflaatio näyttäisi jatkuvan voimakkaana myös vuodelle 2023.

Kannattavuuden parantaminen nykyisessä toimintaympäristössä on haasteellista, koska kustannusnousu koskee erityisesti muuttuvia kustannuksia. Tällöin panosmäärän vähentäminen vähentää myös tuotannon määrää. Energia- tai ravinnelähteitä voidaan osittain myös muuttaa, mutta nämä edellyttävät investointeja uusiin energialähteisiin tai lannoitteisiin. Yleensä tällaiset investoinnit edellyttävät merkittävästi tavanomaista suurempaa tilakokoa, jolloin tämäntyypiset murrokset nopeuttavat myös maata-

louden rakennekehitystä. Peltoviljelyn puolella tuottavuuskehitys taas tarkoittaa tuotannon keskittymistä parhaille alueilla ja peltolohkoille. Lyhyellä aikavälillä kannattavuuden parantuminen voi siis tapahtua lähinnä tuottajahintojen kehityksen kautta.

Venäjän aloittaman hyökkäyssodan aiheuttamat vaikutukset vaikuttavat välillisesti maataloustuotteiden markkinoihin Suomessa. Elintarvikkeiden vienti Venäjälle päättyi syksyllä 2014 jättäen joiltain osin pysyvät vaikutukset viljelijän tuotteistaan saamiin tuottajahintoihin. Venäjältä on tämänkin jälkeen tuotu Suomeen ja EU-alueelle paljon maatalouden tuotantopanoksia. Ukrainasta puolestaan on tuotu EU-alueelle merkittäviä määriä maataloustuotteita eläinten rehuksi ja toisaalta myös raaka-aineita, kuten terästä koneteollisuuden tarpeisiin. Nyt nämä toimitusketjut ovat nyt vaurioituneet tai katkenneet kokonaan. Suomi on tässä muutoksessa joutunut logistisesti hankalaan asemaan, mikä joiltain osin voimistaa tiettyjen tuotantopanosten kustannusnousua ja toisaalta ehkä myös vaikeuttaa tuottajahintojen nousua meillä suhteessa muihin EU-maihin.

Helsingissä 6.10.2022.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Juha Lappalainen
tutkimuspäällikkö